

Schriftelijke taal

Kerdoel 1: De leerlingen kunnen hun wensen, ervaringen, gevoelens en fantasie mondeling en/of schriftelijk uitdrukken.

- 1.1 Schrijven en handschriftontwikkeling
- 1.2 Spelling
- 1.3 Stellend schrijven

Kerdoel 1: De leerlingen kunnen hun wensen, ervaringen, gevoelens en fantasie mondeling en/of schriftelijk uitdrukken.

Niveau	1	2	3	4
1.1. Schrijven en handschriftontwikkeling	<ul style="list-style-type: none"> - Houdt een potlood vast met de punt naar beneden. Omklemt potlood met hele hand, waarbij de pink onder en de duim boven zit. - Maakt schrijf- / tekenbeweging vanuit de schouder. - Trekt rechte lijn over - Trekt golflijn over 	<ul style="list-style-type: none"> - Houdt potlood vast met punt naar beneden, omklemt potlood met hele hand van bovenaf (duim onder). - Werkt van links naar rechts of andersom (niet van boven naar beneden) - Trekt zaaglijn over - Maakt rechte lijn af - Maakt rechte lijn na van voorbeeld - Maakt golflijn af - Maakt golflijn na van voorbeeld 	<ul style="list-style-type: none"> - Maakt schrijf- / tekenbeweging vanuit de elleboog. - Werkt van links naar rechts (zonder begrip van links en rechts) - Maakt rechte lijn zonder een voorbeeld - Maakt golflijn zonder een voorbeeld - Trekt guirlande over (slinger van lussen, opwaarts of neerwaarts) - Maakt guirlande af (slinger van lussen, opwaarts of neerwaarts) - Maakt guirlande na van een voorbeeld (slinger van lussen, opwaarts of neerwaarts) - Trekt arcade over (slinger van boogjes, opwaarts of neerwaarts) - Maakt arcade af (slinger van boogjes, opwaarts of neerwaarts) - Maakt arcade na van een voorbeeld (slinger van boogjes, opwaarts of neerwaarts) - Legt de eigen naam na - Wijst in letters de vormen korte stok, lange stok en rondje aan - Tekent de vormen korte stok, lange stok en rondje na - Trekt blokletters uit de methode over. Hanteert daarbij de aangeleerde schrijfwijze, eventueel verbaal ondersteund door de leerkracht (<i>lange stok naar beneden, terug omhoog en poortje naar beneden</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> - Maakt zaaglijn zonder een voorbeeld - Maakt guirlande zonder een voorbeeld (slinger van lussen, opwaarts of neerwaarts) - Maakt arcade zonder een voorbeeld (slinger van boogjes, opwaarts of neerwaarts) - Trekt de letters van de eigen voornaam over - Tekent de vormen open rondje, boogje/poort en kuiltje na - Tekent na het noemen van korte stok, lange stok en cirkel de juiste vorm - Wijst in letters de vormen open rondje, boogje/poort en kuiltje aan - Schrijft de beginletters van de schrijfmethode na. Hanteert daarbij de aangeleerde schrijfwijze, mogelijk verbaal ondersteund door de leerkracht (<i>lange stok naar beneden, terug omhoog en poortje naar beneden</i>)
		5	6	7

	<ul style="list-style-type: none"> - Houdt potlood / pen vast met statische pincetgreep. De pen / het potlood wordt met in de pincetgreep met alle vingers vastgehouden, maar wordt nog niet gestuurd met de vingers. - Maakt schrijf- / tekenbeweging vanuit de pols. - Schrijft met de voorkeurshand - Schrijft zijn eigen voornaam na - Schrijft enkele letters bij vrij schrijven. Gebruikt de aangeleerde schrijfwijze bij het vormgeven van de letter. - Schrijft na het noemen van de beginletters de letters volgens de schrijfmethode. Hanteert de aangeleerde schrijfwijze bij het vormgeven van de letter. - Trekt de cijfersymbolen 0 tot en met 5 over. Hanteert daarbij de aangeleerde schrijfwijze, eventueel verbaal ondersteund door de leerkracht. 	<ul style="list-style-type: none"> - Houdt potlood / pen vast met laterale driepuntsgreep. Duim ligt over de wijsvinger heen, pen wordt gestuurd door de handbewegingen. - Schrijf- / tekenbeweging vanuit de vingers en pols. - Schrijft zonder voorbeeld zijn eigen voornaam - Trekt de cijfersymbolen 0 tot en met 9 over. Hanteert de aangeleerde schrijfwijze bij het vormgeven van het cijfer. - Schrijft de cijfersymbolen 0 tot en met 5. Hanteert de aangeleerde schrijfwijze bij het vormgeven van het cijfer. 	<p>Houdt een potlood vast met een dynamische pincetgreep (duim, wijsvinger, middelvinger). Er wordt een ronde ruimte gevormd tussen wijsvinger en duim, de pen / het potlood wordt gestuurd vanuit de vingers .</p> <p>Schrijf- / tekenbeweging vanuit de vingers.</p> <p>Schrijft alle letters van de schrijfmethode na. Hanteert de aangeleerde schrijfwijze bij het vormgeven van de letter.</p> <p>Schrijft de cijfersymbolen 0 tot en met 9. Hanteert de aangeleerde schrijfwijze bij het vormgeven van het cijfer.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Herkent eigen handschrift tussen andere handschriften 	<ul style="list-style-type: none"> - Schrijft zonder voorbeeld alle letters volgens de schrijfmethode - Schrijft de letters zonder omkeringen in een eenvoudig woord - Schrijft cijfers in de juiste verhouding tot elkaar. Hanteert de aangeleerde schrijfwijze bij het vormgeven van het cijfer. - Heeft een voor anderen herkenbaar handschrift (Schrifteigenheid)
	9	10	11	12
	<ul style="list-style-type: none"> - Schrijft zijn eigen voor- en achternaam - Schrijft leestekens ? en ! en . - Schrijft lettergroepen (l-k, a-n, j-g) in een onderling variërende hoogte - Laat even grote spaties tussen woorden - Gebruikt een correctiepen (typex, pritt-corrector) 	<ul style="list-style-type: none"> - Schrijft zijn eigen voor- en achternaam met een hoofdletter - Schrijft alle hoofdletters na - Schrijft hoofdletters in de juiste verhouding tot kleine letters 	<ul style="list-style-type: none"> - Schrijft zijn eigen handtekening - Schrijft zonder voorbeeld alle hoofdletters 	<ul style="list-style-type: none"> - Heeft een voor anderen leesbaar handschrift - Past de grootte van letters aan aan het formulier

Niveau				
1.2. Spelling				
	5	6	7	8
	<p>Waar 'schrijft' staat kan eveneens 'typt', 'legt' of 'stempelt' worden</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Legt 3-letter-woorden bovenop een voorbeeld 	<ul style="list-style-type: none"> - Legt of stempelt 3-letter-woorden na 	<ul style="list-style-type: none"> - Schrijft klankzuivere MKM woorden (peen, dik) foutloos na - Legt of stempelt klankzuivere KM/MK woorden (aap, om, af, in)
	9	10	11	12
	<ul style="list-style-type: none"> - Schrijft woorden met één medeklinkercombinatie MMKM/MKMM (slak, baars) - Schrijft niet-klankzuivere MK en KMK woorden (vla, opa) - Schrijft eenvoudige bekende meervoudsvormen (hond – honden) 	<ul style="list-style-type: none"> - Schrijft MMKMM woorden (krent) - Schrijft eenlettergrepige woorden met tweetekenklanken (dt, ng en nk) - Schrijft persoonsvorm tegenwoordige tijd (nog geen dt) - Schrijft veelvoorkomende woorden met ei en ij - Schrijft veelkomende woorden met f en v, met s en z (fiets, zon) - Schrijft niet-klankzuivere woorden met korte e (korte, leuke) - Schrijft tweelettergrepige MKM-MKM woorden (voet-bal, jas-zak) 	<ul style="list-style-type: none"> - Schrijft verkleinwoorden - Schrijft persoonsvorm verleden tijd van zwakke werkwoorden (<i>Ik fiets, ik fietste</i>) - Schrijft veelvoorkomende woorden met ou en au, met ch en g (<i>gauw, lachen</i>) - Schrijft na een korte klank een dubbele medeklinker (doppen) - Schrijft woorden met een open lettergreep met een enkele klinker (rover, beren) - Zoekt een woord of naam op gebruikmakend van het alfabet 	<ul style="list-style-type: none"> - Schrijft woorden met drie lettergrepen (wandeling, magnetron) - Schrijft persoonsvorm verleden tijd van sterke werkwoorden (<i>Ik koop, ik kocht</i>) - Schrijft enkele moeilijke meervoudsvormen correct (<i>poes-poezen</i>) - Vindt eigen fouten in een tekst - Gebruikt de spellingscorrector op de computer - Controleert met een aangepast woordenboek de spelling van een woord (Junior Woordenboek)

Niveau				
1.3. Stellend schrijven				
6	7	8		
<p>Waar 'schrijft' staat kan eveneens 'typt', 'legt' of 'stempelt' worden</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Schrijft een tweewoordzin foutloos na bij een afbeelding of eigen werkstuk (<i>Ik loop, Mijn huis</i>) - Schrijft zijn eigen naam op een kaartje 	<ul style="list-style-type: none"> - Schrijft een driewoordzin foutloos na bij een afbeelding of eigen werkstuk (<i>Een gele fiets</i>) - Stempelt/legt een woord bij een afbeelding of eigen werkstuk (bal) 	<ul style="list-style-type: none"> - Schrijft een driewoordzin (voorgelezen door de leerkracht) foutloos na bij een afbeelding of eigen werkstuk - Schrijft losse woorden bij een afbeelding of eigen werkstuk (hond, lief) 	
9	10	11	12	
<ul style="list-style-type: none"> - Schrijft een zin van 5 of meer woorden (voorgelezen door de leerkracht) foutloos na bij een afbeelding of eigen werkstuk - Schrijft een tweewoordzin bij een afbeelding of eigen werkstuk (ik ren) - Schrijft een verhaaltje (in tweewoordzinnen) aan de hand van opeenvolgende afbeeldingen. Deze zin bestaat uit een onderwerp en persoonsvorm. - Eindigt elke zin met een punt. - Schrijft een verlanglijst (pen, kompjouter, sriфт, stikker) 	<ul style="list-style-type: none"> - Schrijft een driewoordszin bij eigen werkstuk (Robin loopt hard). Deze zin bevat een persoonsvorm en onderwerp. - Schrijft kaartje met aanhef (hallo/dag) en afsluiting (dag/van en naam) - Schrijft een verhaaltje (in driewoordzinnen) aan de hand van 1 afbeelding. - Schrijft afspraken in een agenda (voetbal, feest) 	<ul style="list-style-type: none"> - Schrijft een korte zin als antwoord op gestelde vraag (Wat doe jij graag?) - Schrijft op een kaartje in een korte zin over een activiteit (ik voetbal veel) - Schrijft de afloop van een gegeven verhaaltje (in drie- of meerwoordzinnen). - Schrijft een gedichtje van vier zinnen - Begint elke zin met een hoofdletter. - Gebruikt over het algemeen de juiste lidwoorden 	<ul style="list-style-type: none"> - Vult zijn naam en adresgegevens op officiële stukken in (stagecontract) - Schrijft een zin van minimaal 5 woorden. Deze zin bevat een persoonsvorm en onderwerp. - Schrijft een brief/e-mail meerdere zinnen over een gebeurtenis (het is mooi weer. Ik eet veel ijs.) - Schrijft een verhaal van minimaal 5 zinnen met een gegeven titel / vastgesteld onderwerp 	